

GEBELİĞE YÖNELİK BİLİNER VE UYGULANAN GELENEKSEL UYGULAMALARIN BELİRLENMESİ

DETERMINATION OF TRADITIONAL APPLICATIONS KNOWN AND USED FOR PREGNANCY

Tuba GÜNER EMÜL*, Aysu BULDUM**, Rabiye VURAL***, Gülfıya BEBİTOVA****

*Dr. Öğretim Üyesi, Mersin Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Doğum ve Kadın Sağlığı Hemşireliği ABD. Mersin/Türkiye .

0000-0002-6284-9419

**Araştırma Görevlisi, Mersin Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Doğum ve Kadın Sağlığı Hemşireliği ABD. Mersin/Türkiye

0000-0003-2663-3167

***Yükseklisans öğrencisi Mersin Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Doğum ve Kadın Sağlığı Hemşireliği ABD. Mersin/Türkiye

0000-0003-4003-7732

****Yükseklisans öğrencisi Mersin Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Doğum ve Kadın Sağlığı Hemşireliği ABD. Mersin/Türkiye

0000-0003-1551-9633

Yazışma Adresi:

Tuba GÜNER EMÜL
e-posta: tubaguner2007@gmail.com

Gönderim Tarihi: 4 Mart 2021

Kabul Tarihi: 08 Temmuz 2021

ÖZ

Amaç: Bu araştırmada gebelikte bilinen ve kullanılan geleneksel uygulamaları belirlemek amaçlanmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı olarak yapılan bu araştırmanın örneklemi Ocak-Mart 2019 tarihleri arasında Mersin ilinde bulunan üniversite hastanesinin gebe polikliniğine başvuran 342 gebe oluşturmuştur. Araştırmanın verileri, araştırmacılar tarafından hazırlanan gebe kadınların tanıtıcı özellikleri ile gebelikte uygulanan geleneksel uygulamaları belirlemeye yönelik sorulardan oluşan kişisel bilgi formu kullanılarak yüz yüze görüşme tekniği ile elde edilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya dahil olan kadınların yaş ortalaması 28.90 ± 6.04 (min=19, max=42), yarısına yakınının (%47.4) ilköğretim mezunu, yarıdan fazlasının (%68.1) multigravida, %88.9'unun da prenatal bakım aldıkları belirlenmiştir. Gebelerin yarısından fazlasının (%54.4) bebek güzel olsun diye güzel kimselere bakma, %74.3'ü gebe tatlı yemek isterse erkek, ekşi yemek isterse kız bebek olacağını düşünme, gebelerin yarısına yakınının (%47.1) gebelikte saç kestirmeme inancına sahip oldukları saptanmıştır. Gebelikte saç kestirmeme, güzel olsun diye güzel kimselere bakma ile öğrenim durumu ve gebelik sayısı karşılaştırıldığında aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu saptanmıştır ($p < 0.05$)

Sonuç: Araştırmamızda gebelerin bebeğin cinsiyetine ve özelliklerine yönelik geleneksel uygulamaları bildikleri ve uyguladıkları belirlenmiştir. Ebe ve hemşirelerin bakım verirken geleneksel uygulama ve inanışları sorgulaması, bu uygulamaların anne ve bebek sağlığına etkilerini ortaya çıkarması önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Gebelik; geleneksel uygulamalar; hemşirelik.

ABSTRACT

Aim: In this study, it was aimed to determine the traditional practices known and used in pregnancy.

Methods: This descriptive study consisted of 342 pregnant women who applied to the pregnant polyclinic of the university hospital in Mersin province between January and March 2019. The data of the study was obtained through face-to-face interview technique, using the personal information form, which was prepared by the researchers, to identify the characteristics of pregnant women and the traditional practices applied during pregnancy.

Results: The average age of the women included in the study was 28.90 ± 6.04 (min = 19, max = 42), almost half (47.4%) were primary school graduates, more than half (68.1%) were multigravida, 88%, It was determined that 9 of them also received prenatal care. More than half of the pregnant women (54.4%) do not look at beautiful people to make the baby beautiful, 74.3% of them will be a baby if they want to eat dessert, close to half of the pregnant women (% 47,1) It was determined that they have the belief of not cutting hair during pregnancy. It was found that there is a statistically significant difference between the application status of not having a hair cut during pregnancy, looking at beautiful people to be beautiful and the educational status and the number of pregnancies ($p < 0.05$).

Conclusion: In our study, the practices that pregnant women know and apply for the baby's gender. It is important that midwives and nurses question traditional practices and beliefs while providing care, and that these practices reveal maternal and infant health

Keywords: Nursing; pregnancy; traditional practices.

Atf için (How to cite): Güner Emül T, Buldum A, Vural R, Bebitoğa G. Gebeliğe Yönelik Bilinen ve Uygulanan Geleneksel Uygulamaların Belirlenmesi. Ebelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi 2021;4(2):111-118.

GİRİŞ

Geleneksel uygulamalar; toplumun inanç, değer ve kültürlerinden etkilenerek yaptıkları uygulamalardır. Dünyanın hemen her yerinde değişik sıklıkta başvurulan geleneksel inanç ve uygulamalar bireylerin davranışlarını şekillendirerek kişilerin eğitim ve sağlık durumlarını etkileyebilmektedir (Kaewsarn et al. 2003; Şenol ve ark. 2004). Geleneksel inanç ve uygulamaların insan yaşamında en sık rastlandığı dönemler gebelik, doğum ve doğum sonrası dönemler olarak sıralanmaktadır (Özsoy ve Katabi 2008; Kaewsarn et al. 2003). Yurt içi ve yurtdışında yapılan çalışmalar incelendiğinde gebelik dönemine yönelik geleneksel uygulamaların çoğunlukla bebeğin cinsiyetini belirlemeye ve gebenin beslenme biçimine yönelik olduğu görülmektedir (Çakırer ve Çalıklan 2010; Çetin ve ark. 2012; Işık ve ark. 2010; Liamputtong et. al. 2005; Şahin ve ark. 2009; Yalçın 2012). Kadın için eşsiz bir deneyim olan gebelik, farklı inanç ve kültürel değerlerle işaret edilen ve heyecanla beklenen bir dönemdir. Bu dönemde, bebeğin güzel olması için güzel kimselere bakmak, gebenin fiziksel özelliklerine göre bebeğin cinsiyetini belirlemek, bebeğin ömrü uzun olsun diye saç kestirmemek gibi zararsız uygulamaların yanı sıra, gebelikte yenmesi gereken besinleri yememek gibi zararlı kültürel uygulamaların olduğu da rapor edilmiştir (Çakırer ve Çalıklan 2010; Çetin ve ark. 2012; Liamputtong et al. 2005; Şahin ve ark. 2009; Yalçın 2012).

Günümüzde teknoloji ve modern tıp tekniklerinin gelişmesine rağmen toplumda halen geleneksel uygulamaların kullanıldığı bilinen bir gerçektir. Kültürün bireyin sağlığa yönelik olan inançlarını ve bakımını etkilediği göz önünde bulundurularak çevresinden ve kültüründen ayrı düşünülmemelidir (Aydın ve Oskay 2013; Duran ve Sevil 2012). Bu nedenle kullanılan geleneksel uygulamalardan özellikle bireyin sağlığını olumsuz yönde etkileyebilecek olanların düzeltilmesi, olumlu olanların ise pekiştirilmesi gerekmektedir. Holistik bir bakış açısı ile bakım veren sağlık profesyonelleri hizmet verdiği toplumda gebeliğin o toplum için ne anlam ifade ettiğini bilmeli ve uygulanan geleneksel uygulamaları tanımlayarak bu konuyla ilgili danışmanlık hizmetlerinin yaygın bir şekilde yürütülmesi sağlanmalıdır (Duran ve Sevil 2012). Böylece hemşirelik bakımının etkinliği ve kalitesi olumlu yönde etkilenmiş olacaktır. Bu araştırma, kadınların gebelikte bildikleri ve

kullandıkları geleneksel uygulamaları belirlemek amacıyla yapılmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın Türü: Tanımlayıcı nitelikte bir araştırmadır.

Araştırma Evren ve Örneklemi: Bu araştırma Ocak-Mart 2019 arasında Mersin ilinde bulunan Üniversite Hastanesi'nin obstetri polikliniğine başvuran gebelerle gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örnekleme alınacak gebe sayısı, araştırma değişkenleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla ki-kare analizine göre yapılan güç analizleri sonucunda hesaplanmıştır (Ostle and Malone 1988; Zar 1984). Yapılan istatistiksel hesaplama sonucunda %81.23 test gücü ile araştırmanın örnekleme en az 210 gebe alınması gerektiği bulunmuştur. Araştırmanın örneklemini Ocak-Mart 2019 tarihleri arasında Üniversitesi Hastanesi'nin obstetri polikliniğine başvuran ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan 342 gebe oluşturmuştur.

Veri Toplama Araçları: Araştırma verileri anket formu aracılığıyla toplanmıştır. Anket formu, araştırmacılar tarafından konuya ilişkin literatür taraması sonucunda hazırlandı (Aydın ve Oskay 2013; Duran ve Sevil 2012; Şenol ve ark. 2004; Yalçın ve Koçak 2013). Araştırmacılar tarafından oluşturulan anket formu, alanında uzman olan beş öğretim üyesine gönderilerek uzman görüşü alınmıştır. Anket formu gebelerin sosyo-demografik özelliklerine (yaş, öğrenim düzeyi, çalışma durumu, gelir düzeyi, aile tipi vb.), obstetrik özelliklerine (gebelik sayısı, prenatal bakım alma durumları vb.) ve gebelikte uygulanan (bebek güzel olsun diye çeşitli besinler tüketme, bebek güzel olsun diye güzel kimselere bakma, gebe tatlı yerse erkek, ekşi yerse kız, bebek cinsiyeti için hocaya okutma vb), geleneksel uygulamaları bilme ve kullanma durumlarını belirlemeye yönelik toplam 25 sorudan oluşmaktadır. Araştırmanın bağımlı değişkenlerini geleneksel uygulamaları bilme ve kullanma durumları oluştururken, bağımsız değişkenlerini ise yaş, cinsiyet, gelir durumu, aile tipi, gebelik sayısı ve gebelik haftası oluşturmuştur.

Veri Toplama Aracının Uygulanması: Araştırma yüz yüze görüşme tekniği ile uygulanmıştır. Araştırmaya katılan gebelerin veri toplama araçlarını doldurmaları yaklaşık 10-15 dakika sürmüştür.

Verilerin Değerlendirilmesi: Araştırmadan elde edilen veriler araştırmacı

tarafından kodlandıktan sonra SPSS for Windows 20.0 (Statistical Package for Social Sciences) bilgisayar programına aktarılmış ve gerekli analizler bu programda yapılmıştır. Veriler sayı, yüzde, ortalama, standart sapma, ki-kare testi ile değerlendirilmiştir. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir.

Araştırmanın Etik Yönü: Araştırma, bilimsel ilkeler ve evrensel etik ilkelere uygun olarak yürütülmüştür. Veri toplama araçları uygulanmadan önce Mersin Üniversitesinden sosyal bilimler etik kurulundan 31/12/2018 tarihli 2018/17 sayılı karar ile etik kurul onayı ve çalışmanın yapıldığı kurumdan kurum izni alınmıştır. Veriler Helsinki deklarasyonu prensiplerine uygun olarak toplanmıştır. Araştırmacı tarafından araştırmanın amacı ve yöntemi açıklanarak, araştırmaya katılımın tamamen gönüllülük esasına dayandığı ve istediklerinde araştırmadan çekilebilecekleri belirtilerek katılımcılardan yazılı ve sözlü onamları alınmıştır.

Araştırmanın Sınırlılıkları: Araştırma sınırlılığı Mersin ilinde bulunan üniversite hastanesinin obstetri polikliniğine başvuran gebelerden oluşmaktadır.

BULGULAR

Araştırmada gebelerin yaş ortalaması 28.90 ± 6.04 (min=19, max=42), yarısına yakını (%47.4) ilköğretim mezunudur. Gebelerin %50.9'unun gelir durumunun gidere denk olduğu, %51.2'sinin en uzun yaşadığı yerleşim yerinin il, %65.2'sinin de çekirdek aile yapısına sahip olduğu belirlenmiştir (Tablo1). Gebelerin %68.1'i multigravida, %72.9'u üçüncü trimesterde ve çoğunluğunun (%88.9) en az bir kez prenatal bakım aldığı saptanmıştır.

Gebelerin gebelikte bildiği geleneksel uygulamalar incelendiğinde; %74.3'ü gebe tatlı yemek isterse erkek, ekşi yemek isterse kız olacağı, %69.6'sı gebe kadının karnı öne çıktığında erkek olacağı, %54.4'ü bebek güzel olsun diye güzel kimselere bakma, %51.2'si ise bebek sağda hissedilirse erkek, sol tarafta hissedilirse kız cinsiyetine sahip olabileceğini bildikleri saptanmıştır. Gebelerin yarısına

yakınının (%47.1) gebelikte saç kestirmeme, %23.7'si gebelikte hayvanlara bakmama, %24.6'sı ciğer yememe ve %23.4'ü kapı eşiğine oturmama gibi uygulamaları bildikleri belirlenmiştir (Tablo 2).

Tablo 1. Gebelerin Sosyodemografik Özellikleri (n=342)

Özellikler	n	%
Yaş		
19-30 yaş	238	69.5
31-42 yaş	104	30.5
Öğrenim düzeyi		
Okur yazar	51	14.8
İlköğretim	162	47.4
Lise	58	17.0
Üniversite ve üzeri	71	20.8
Ekonomik durumu		
Gelir giderden az	143	41.8
Gelir gidere denk	174	50.9
Gelir giderden fazla	25	7.3
En uzun yaşadığı yerleşim yeri		
İl	175	51.2
İlçe	152	44.4
Köy	15	4.4
Aile tipi		
Çekirdek aile	223	65.2
Geniş aile	119	34.8

Gebelikte kullanılan geleneksel uygulamalar incelendiğinde gebelerin %31.0'ı bebeğin güzel olması için güzel kimselere baktığını, %40.6'sı gebe kadının karnı öne çıktığında bebeğin cinsiyetinin erkek olacağını, % 28.4'ü bebeğin anne karnında sağ tarafta hissedilmesi erkek bebek solda hissederse kız bebek olacağı inancına sahip oldukları saptanmıştır. Kadınların %31.3'ünün gebelikte saç kestirmedikleri, %13.7'sinin türbeye gitmedikleri, %13.5'inin ciğer yemedikleri ve %13.2'si ateşe su dökmedikleri belirlenmiştir (Tablo 2).

Gebelikte saç kestirmeme, güzel olsun diye güzel kimselere bakma uygulama durumları ile öğrenim durumu ve gebelik sayısı karşılaştırıldığında aralarında istatistiksel olarak anlamlı farkın olduğu saptanmıştır ($p < 0.05$) (Tablo 3).

Tablo 2. Gebeliğe Yönelik Geleneksel Uygulamaları Bilme ve Uygulama Durumları

Geleneksel Uygulamalar	Bilme ve Uygulama Durumları			
	Bilme		Uygulama	
	n*	%	n*	%
Bebeğin özelliklerine yönelik uygulamalar				
Bebek güzel olsun diye çeşitli besinler tüketme (ayva vb.)	96	28.1	66	19.3
Bebek güzel olsun diye güzel kimselere bakma	186	54.4	106	31.0
Bebek mavi gözlü olsun diye gökyüzüne bakma	32	9.4	43	12.6
Bebek ela gözlü olsun diye aya bakma	32	9.4	4	1.2
Bebeğin cinsiyetine yönelik uygulamalar				
Gebe kadın çirkinleştiğinde kız, güzelleştiğinde erkek	169	49.4	43	12.6
Gebe kadının karnı öne çıktığında erkek	238	69.6	139	40.6
Bebek sağda hissedildiğinde erkek, solda hissedildiğinde kız	175	51.2	97	28.4
Gebe tatlı yerse erkek, ekşi yerse kız	254	74.3	95	27.8
Bebek cinsiyeti için hocaya okutma	76	22.2	9	2.6
Gebe kadının başına tuz atma başı kaşınırsa kız, burnu kaşınırsa erkek	71	20.8	17	5.0
Diğer uygulamalar				
Gebelikte saç kestirmeme	161	47.1	107	31.3
Gebelikte hayvanlara bakmama	81	23.7	43	12.6
Gebelikte sakız çiğnememe	78	22.8	34	9.9
Gebelikte kapı eşiğine oturmama	80	23.4	44	12.9
Gebelikte ateşe su dökmeme	79	23.1	45	13.2
Gebelikte ciğer yememe	84	24.6	46	13.5
Gebelikte türbeye gitmeme	76	22.2	47	13.7

n* birden fazla seçenek işaretlenmiştir.

TARTIŞMA

Türkiye’de, çoğunlukla bebeğin özelliklerini ve cinsiyetini belirlemeye yönelik geleneksel inanışlar ve uygulamalar bulunmaktadır. Gebeliğin başlangıcından doğuma kadar geçen sürede bebeğin cinsiyeti hem anne baba, hem de yakın çevre için merakla beklenen ve tahminler yürütülen bir durumdur. Doğacak bebeğin cinsiyetinin belirlenmesi ile ilgili, deneme yanılma yolu ile öğrenilmiş geleneksel pek çok inanış ve uygulamalar bulunmaktadır. Bebeğin cinsiyetinin belirlenmesinde kadının fiziksel görünümü ya da yedikleri dikkate alınmakta, davranışları değerlendirilmekte, fal niteliği taşıyan uygulamalar yapılmaktadır (Çalbayram ve ark. 2019; Yalçın ve Koçak 2013). Araştırmamızda gebelerin yarısından fazlası (%54.4) bebek güzel olsun diye güzel kimselere bakmayı, %74.3’ü gebe tatlı yerse erkek, ekşi yerse kız bebek cinsiyetine sahip olacağı, yarısına yakınının (%47.1) gebelikte saç kestirmeme inancını bildikleri belirlenmiştir. Türkiye’nin farklı bölgelerinde yapılan çalışmalar incelendiğinde araştırmamızla benzer şekilde, gebe kadının güzel olan şeylere baktığında bebeğinin de güzel olacağına inanıldığı ve cinsiyetini belirlemeye yönelik uygulamaları bildikleri ve uyguladıkları

Belirlenmiştir (Çalbayram 2019; Işık ve ark. 2010; Şahin ve ark. 2009; Yalçın 2012; Yalçın ve Koçak 2013). Farklı ülkelerde yapılan çalışmalar incelendiğinde ise gebelikte bitkisel ilaçların kullanımı ya da büyü, sihir gibi uygulamaları bildikleri ve uyguladıkları saptanmıştır (Liamputtong et al. 2005; Namakau et al. 2015). Bu kültürel inanışların gebenin ve bebeğin sağlığına zararı olmamakla birlikte, gebe ve eşlerinin prenatal izlemleri süresince, hemşireler tarafından cinsiyet tercihi ve inanışları açısından değerlendirilmeleri oldukça önem arz etmektedir. Bununla birlikte doğum sonu dönemde de ebeveynlerin tepkileri izlenmeli ve gereken destek sağlanmalıdır (Aydın ve Oskay 2013; Duran ve Sevil 2012; Erbil ve Sağlam 2010; Karabulutlu 2014; Koyun ve ark. 2010).

Türk kültüründe gebelikte kadın saçını kestirirse doğacak bebeğin hayatının kısa olacağı, hayvanlara bakarsa bebeğin çirkin ya da engelli doğacağına yönelik batıl inanışlar mevcuttur. Araştırmamızda gebelerin, bebeklerine zarar verebileceğini düşündükleri gebelikte saç kestirmeme, hayvanlara bakmama, sakız çiğnememe, türbeye gitmeme gibi uygulamaları kullandıkları belirlenmiştir.

Tablo 3. Gebeliğe Yönelik Geleneksel Uygulamaları Bilme ve Uygulama Durumlarının Sosyodemografik Özelliklere Göre Dağılımı

	Bebek güzel olsun diye güzel kimselere bakma				Gebe tatlı yerse erkek, ekşi yerse kız bebek olma				Gebelikte saç kestirmeme			
	Bilme		Uygulama		Bilme		Uygulama		Bilme		Uygulama	
Yaş*	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
19-30 yaş	120	64.5	81	76.4	174	68.5	68	71.6	121	55.1	77	72.0
31-42 yaş	66	35.5	25	23.6	80	31.5	27	28.4	40	24.8	30	28.0
	p>0.05		p>0.05		p>0.05		p>0.05		p>0.05		p>0.05	
Öğrenim düzeyi												
Okuryazar	29	15.6	14	13.2	38	15.0	25	26.4	22	13.7	16	15.0
İlköğretim mezunu	85	45.7	37	34.9	110	43.3	47	49.6	84	52.2	59	55.1
Lise mezunu	37	19.9	30	28.3	49	19.3	13	13.8	28	17.4	21	19.6
Üniversite mezunu	35	18.8	25	23.6	57	22.4	10	10.2	27	16.8	11	10.3
	p>0.05		p<0.05		p>0.05		p<0.05		p>0.05		p<0.05	
Aile Tipi*												
Çekirdek aile	124	66.7	71	67.0	171	67.3	65	68.4	97	60.2	64	59.8
Geniş aile	62	33.3	35	33.0	83	32.7	30	31.6	64	39.8	43	40.2
	p>0.05		p>0.05		p>0.05		p>0.05		p>0.05		p>0.05	
Gravida sayısı*												
Primigravida	67	36.0	57	53.8	86	33.9	41	43.2	38	11.1	16	15.0
Multigravida	119	64.0	49	46.2	168	66.1	54	56.8	123	98.9	91	85.0
	p>0.05		p<0.05		p>0.05		p>0.05		p<0.05		p<0.05	

*p<0.0

Ülkemizde yapılan çalışmalarda da benzer uygulamaların olduğu saptanmıştır (Çakırcı ve Çalıklan 2010; Çetin ve ark. 2012; Işık ve ark. 2010; Şahin ve ark. 2009). Araştırma sonucumuz geçmişten günümüze kadar bu inanışların sürdürüldüğünün bir kanıtıdır. Yapılan uygulamaların gebeye ve bebeğe yönelik herhangi bir zararının olduğuna dair kanıta dayalı çalışmalar bulunmamıştır (Koyun ve ark. 2010; Aydın ve Oskay 2013) Bununla birlikte araştırmada gebelerin %13.5'inin gebelikte ciğer yemedikleri belirlenmiştir. Zararlı olduğu düşünülen ciğerin aslında zengin mineral ve protein kaynağı olması, sağlık profesyonelleri tarafından verilen gebelikte beslenme eğitiminin önemini göstermektedir.

Araştırmamızda bazı geleneksel uygulamaların bilinmesi ve kullanılmasında kadının öğrenim durumunun, daha önce gebelik yaşama durumlarının etkili olduğu ve bu durumların istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p < 0.05$). Yapılan benzer çalışmalarda da geleneksel uygulamaları kullanma durumunun yaş, öğrenim durumu ve aile tipi ile ilişkili olduğu saptanmıştır (Çakırcı ve Çalıklan 2010; Işık ve ark. 2010; Liamputtong et al. 2005). Araştırmamızda anlamlı olmasada 19-30 yaş grubunda olan gebelerin bebek güzel olsun diye güzel kimselere bakma, gebe tatlı yerse erkek, ekşi yerse kız olacağı inancı, gebelikte saç kestirilmeme gibi geleneksel uygulamaları daha fazla bildikleri ve kullandıkları belirlenmiştir. Bununla birlikte ilköğretim mezunu olan gebelerin bu yöntemleri kullanma ve bilme durumlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır.

KAYNAKLAR

- Aydın S, Oskay Ü. Intercultural Nursing in Perinatology. International Journal of Human Sciences 2013;10(1): 1607-19.
- Çakırcı N, Çalıklan ZI. Nevşehir İli Ağılı Köyünde Gebelik, Doğum ve Annelik İle İlgili Geleneksel İnançlar ve Uygulamalar. TAF Prev Med Bull. 2010;9(4):343-8.
- Çalbayram ÇN ve ark. Kadınların Doğum Öncesi Dönemden Doğum Sonrası Döneme Kadar Geleneksel İnanç ve Uygulamaları. HSP 2019;6(1): 237-46.
- Çetin H ve ark. Hamilelik, Doğum ve Doğum Sonrası Kadınlara Geleneksel Uygulamalar ve Nedenleri. Health MED 2012;6(7):2395-406.
- Duran ET, Sevil Ü. Doğum Öncesi ve Doğum Sonrası Dönemde Kültürel Yaklaşım. Seviş Ü, Tanrıverdi G, editör. Kültürlerarası Hemşirelik. İstanbul Tıp Kitapevi; 2012. p:325-58.

Araştırmamızda yapılan benzer çalışmalardan farklı olarak daha genç yaş grubunun geleneksel uygulamaları bilmesi ve kullanması sosyo-kültürel farklılıklardan kaynaklanabilir. Bu durum aynı zamanda genç yaş grubunun sosyal medyayı daha yaygın kullanmasından da kaynaklanabilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmamızda gebelik dönemine yönelik birçok geleneksel uygulamaların bilindiği ve kullanıldığı belirlenmiştir. Bu nedenle, sağlık profesyonelleri olarak ebe ve hemşireler bakımlarını planlarken bireylerin geleneksel uygulama ve inanışlarını da göz önünde bulundurmaları bakımın kalitesini olumlu yönde etkileyecektir. Bu bağlamda geleneksel uygulamalar ve bunları etkileyen faktörlerin sağlık profesyonelleri tarafından farklı niceliksel ve niteliksel araştırmalara konu edilmesi önerilmektedir.

ÇIKAR ÇATIŞMASI

Yazarların herhangi bir çıkarı dayalı ilişkisi yoktur.

YAZAR KATKILARI

TGE: Fikir, TGE: Tasarım, TGE: Denetleme, TGE, AB, RV, GB: Kaynakların toplanması ve /veya işlenmesi, TGE ve AB: Analiz ve yorum, TGE,AB,RV, GB: Literatür taraması, TGE, RV,GB: Yazıyı yazan, TGE: Eleştirel inceleme

Erbil N, Sağlam G. Hamilelik Sırasında Bebeğin Cinsiyetini Belirleme ve Tahmin Etme İle İlgili Geleneksel İnançlar, Uygulamalar ve Bazı Sosyo-Demografik Özellikler. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi 2010;7(1):347-59.

Işık T ve ark. Traditional Practices for Mothers and Newborns During Pregnancy, Birth and Postpartum Period in Mersin. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi 2010;7(1):71-84.

Karabulutlu Ö. Kars İlinde Doğum Sonrası Dönemde Yenidoğan Bakımı İçin Geleneksel Uygulamaların Belirlenmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi. 2014;7(4):295-302.

Kaewsarn P et al. Thai Nurses Beliefs About Breastfeeding and Postpartum Practices. J Clin. Nurs 2003;12: 467

Koyun A ve ark. Kadınların Doğum ve Yenidoğan Bakımı ile İlgili Geleneksel İnançlar ve Uygulamalar. Aile ve Toplum 2010; 6:57-64.

Liamputtong P et al. Traditional Belief About Pregnancy and Child Birth Among Women from Chiang Mai, Northern Thailand. Midwifery 2005;21(2):139-53.

Namakau CM et al. Cultural and Health Beliefs of Pregnant Women in Zambia Regarding Pregnancy and Childbirth. Curations 2015;38(1):1-7: 10-6.

Ostle B, Malone LC. Statistics in Research. Ames, Iowa: Iowa State University Press, 1988.

Özsoy S, Katabi VA. Comparison of Traditional Practices Used in Pregnancy, Labor and The Postpartum Period Among Women in Turkey and Iran. Midwifery 2008; 24:291-300.

Şahin H ve ark. Gebe Kadınların İnançları: Gıda Seçimi Bebeğin Cinsiyetini ve Fiziksel Özelliklerini Etkiler Mi? Aile ve Toplum Eğitim-Kültür ve Araştırma Dergisi 2009;5(19):41-51

Şenol V ve ark. Kayseri İlinde Halk Ebeliği ile İlgili Geleneksel Uygulamalar. Klinik Gelişim 2004;17: 47-55

Yalçın H. Gebelik, Doğum, Lohusalık ve Bebek Bakımına İlişkin Geleneksel Uygulamalar (Karaman örneği). Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi 2012;55:19-31.

Yalçın H, Koçak N. Annelere Verilen Eğitimin Geleneksel Uygulamalara Etkisi. Türkiye Klinikleri J GynecolObst 2013;23(1):1-14

Zar JH. Biostatistical analysis. Second Edition. Prentice-Hall. New Jersey: EnglewoodCliffs, 1984.

EXTENDED ABSTRACT

Pregnancy, which is a unique experience for women, is a period marked by different beliefs and cultural values and is anticipated with enthusiasm. In this period, besides harmless practices such as caring for beautiful people in order for the baby to be beautiful, determining the sex of the baby according to the physical characteristics of the pregnant, not cutting the hair for a long life of the baby, it was reported that there were also harmful cultural practices such as not eating the foods that should be eaten during pregnancy. This study was carried out with pregnant women who applied to the obstetrics outpatient clinic of the university hospital in Mersin province between January and March 2019. The sample of the study consisted of 342 pregnant women who applied to the obstetrics outpatient clinic of the University Hospital between January and March 2019 and volunteered to participate in the study. Research data were collected through a questionnaire. The questionnaire form was prepared by the researchers as a result of the literature review on the subject. The questionnaire form includes the socio-demographic characteristics of pregnant women (age, education level, employment status, income level, family type, etc.), obstetric characteristics (number of pregnancies, receiving prenatal care, etc.) and applied during pregnancy (consuming various foods to make the baby beautiful, It consists of 25 questions to determine the situations of looking at beautiful people to make the baby beautiful, male if the pregnant eats sweet, girl if the woman eats sour, reading to the teacher for baby gender etc. The dependent variables of the study were the state of knowing and using traditional practices, while the remaining independent variables were age, gender, income status, family type, number of pregnancies and week. The research was applied by face to face interview technique. It took about 10-15 minutes for the pregnant women participating in the study to fill in the data collection tools. After the data obtained from the research were coded by the researcher, they were transferred to the SPSS for Windows 20.0 (Statistical Package for Social Sciences) computer program and the necessary analyzes were made in this program. The data were evaluated by number, percentage, mean, standard deviation, chi-square test, students t-test. Statistical significance level was accepted as $p < 0.05$. The average age of the women included in the study was 28.90 ± 6.04 (min=19, max=42), almost half (47.4%) were primary school graduates, more than half (68.1%) were multigravida, 88%, It was determined that 9 of them also received prenatal care. More than half of the pregnant women (54.4%) do not look at beautiful people to make the baby beautiful, 74.3% of them will be a baby if they want to eat dessert, close to half of the pregnant women (% 47,1) It was determined that they have the belief of not cutting hair during pregnancy. It was found that there is a statistically significant difference between the application status of not having a hair cut during pregnancy, looking at beautiful people to be beautiful, a male if the pregnant wants to eat sweet, or a baby girl if they want to eat sour, and the educational status and the number of pregnancies ($p < 0.05$). In our study, it was determined that more than half of the pregnant women (54.4%) would look after beautiful people so that the baby would be beautiful, 74.3% of them would have a male gender if the pregnant ate sweet, and a girl would have a baby gender if they eat sour, and nearly half (47.1%) of them knew the belief in not having a haircut during pregnancy. When Turkey's examined studies conducted in different regions mostly believed to be nice to the baby when you look at the things that are beautiful women, pregnancy hair shortcut to the application for determining the go and gender tomb is determined that they know and apply (Çalbayra in 2019; Light et al., 2010; Sahin et al., 2009 ; Yalçın 2012; Yalçın and Koçak 2013). When studies conducted in different countries were examined, it was found that they knew and applied the use of herbal medicines during pregnancy or practices such as magic and magic (Liamputtonget all. 2005; Namakau et all. 2015). Although these cultural beliefs do not harm the health of the pregnant woman and the baby, it is very important that pregnant women and their spouses are evaluated in terms of gender preferences and beliefs by nurses during antenatal follow-up. It should not be forgotten that postpartum depression may develop in mothers who have just given birth during this period; therefore, the reactions of the parents who cannot have a baby of their desired gender should be monitored and the necessary support should be provided in the postpartum period (Aydın and Oskay 2013; Duran and Sevil 2012; Erbil and Sağlam 2010; Karabulutlu 2014; Koyun and al. 2010). In our study, it was determined that pregnant women knew more about the traditional practices of the baby's gender and characteristics.